

**Tiesību Zinātņu Pētniecības Institūts sadarbībā ar
Latvijas Universitātes Juridisko fakultāti, laikrakstu “Dienas Bizness” un žurnālu “Jurista
Vārds” rīko zinātnisku konferenci**

„Valsts konsekvence tiesiskās palāvības un tiesiskās drošības principu ievērošanā”

2016. gada 29. janvāris plkst. 11.15 – 11.30

Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes konferenču zāle

**Solvita Olsena¹
Ronalds Rožkalns²**

Referāta

„Tiesiskās palāvības princips veselības aprūpes kvotu žņaugos”

tēzes

1. No Satversmes 1. pantā ietvertā demokrātiskās republikas jēdziena izriet valsts pienākums savā darbībā ievērot tiesiskās palāvības un tiesiskās drošības principus. Satversmes preambulā ir noteikts, ka Latvija ir sociāli atbildīga valsts, bet Satversmes 111. pants paredz, ka valsts aizsargā cilvēku veselību un garantē ikvienam medicīniskās palīdzības minimumu.
2. Minētās Satversmes normas nosaka valsts pienākumu nodrošināt iedzīvotājiem nepieciešamos veselības aprūpes pakalpojumus, kā arī īstenot efektīvus iedzīvotāju veselības aizsardzības pasākumus. Sasniegt Satversmē norādītos mērķus var, attīstot tādu veselības aprūpes sistēmu, kas ir pieejama, kvalitatīva, taisnīga, paredzama un ilgtspējīga.
3. Satversmē noteiktā “medicīniskās palīdzības minimuma” saturu precizē Saeimas un Ministru kabineta izdotas tiesību normas, kuras nosaka tostarp arī no valsts budžeta finansētu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu. Valstij nav pienākums nodrošināt ikvienam visu nepieciešamo veselības aprūpi bez maksas. Taču attiecībā uz tiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kurus valsts apņēmusies organizatoriski un finansiāli nodrošināt, ikvienam pacientam Latvijā ir tiesisks pamats paļauties, ka nepieciešamības gadījumā šos pakalpojumus būs iespējams saņemt.
4. Pacientam ir pamats sagaidīt, ka visas valsts pārvaldes iestādes, organizējot un finansējot veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, rīkosies paredzami un konsekventi, kā arī garantēs tiesību normās noteikto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību laikā un vietā. Tāpat pacientam ir tiesības paļauties, ka valsts nodrošinātie veselības aprūpes pakalpojumi būs kvalitatīvi un droši.
5. Valsts pārvaldei veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai ir jāatvēlē tāds daudzums valsts budžeta līdzekļu, lai valsts reāli spētu izpildīt uzņemtās saistības.

---

¹ Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāte docente, Dr.iur., MD Solvita Olsena.

² Zvērināts advokāts.

6. Lai analizētu tiesiskās paļāvības principa īstenošanu veselības aprūpes nozarē, ir jāpārbauda vai un kādā mērā valsts reāli nodrošina no valsts budžeta finansētu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu.
7. Informācija masu informācijas līdzekļos, kā arī Latvijas un starptautisku institūciju apkoptie dati liecina, ka pacienā tiesību jomā tiesiskās paļāvības principa īstenošana ir būtiski ierobežota.
8. Nozīmīgu tiesiskās paļāvības ierobežojumu rada valdības un parlamenta lēmumi, kas nenodrošina nepieciešamo valsts finansējumu tiem veselības aprūpes pakalpojumiem, kurus valsts atbilstoši tiesību normās noteiktajam ir apņēmusies nodrošināt.
9. Tiesiskās paļāvības aizsardzību apgrūtina arī veselības aprūpes organizācijas un vadības trūkumi.
10. Lai īstenotu tiesiskās paļāvības principu veselības aprūpē, valsts varai ir konsekventi un reāli jāpilda tās saistības. Pretējā gadījumā valsts varas institūcijām jāpieņem politiski nepopulāri lēmumi un jāsamazina valsts finansētu veselības aprūpes pakalpojumu apjoms tā, lai tas atbilstu valsts reālajām ekonomiskajām iespējām.